

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Spomenica narodnih advokatov do justičnega ministra.

Narodni advokatje s Kranjskega izročili so justičnemu ministru spomenico, v katerej dostojno in mirno pobijajo razloge uže prav jako znane razsodbe najvišjega sodišča. To spomenico prinesel bode „Slovenski Pravnik“ v prihodnji številki od besede do besede. Tu naj priobčimo samo naslednji odlomek:

„Slovenski in nemški jezik sta bila od leta 1848 do današnjega dne v kronovini kranjske prisodnijideželna jezika.

To bodo popolnem natanko pokazale dotične preiskave in dokazale jasno neresnico najvišjega sodnijskega sklepa, da je bil v kronovini kranjske za vpeljanja o. s. r. nemški jezik pri sodnji izključljivo deželni jezik.

Sklicevanje na § 13 o. s. r. bi bilo v tem slučaju opravičeno le tedaj, če bi bila premisa, po najvišem sodnijskem dvoru o nemškem jeziku izrečena, resnična!

Ker pa nij kompetentna naloga najvišjega sodnijskega dvora meniti se za tek pravnih opravil, torej tudi nikdar priložnosti imeti nij mogel, se o resničnosti ali neresničnosti svojega sklepa, — da je namreč nemški jezik od nekdanj bil izključno deželni sodnijski jezik — prepričati, čeravno bi morda ravno v tej stvari poznanje dejanskih razmer potrebnejše bilo, kot kjer si bodi, — ki se vsekako ex actis predložene pravde niso mogle razvideti, — katere, da-si so v Kranjske notorične, najvišjemu sodnijskemu dvoru niso bile notorične. To mora vedeti, in brez dvombe tudi vé visoko justično ministerstvo, v čegar kom-

petentni delokrog spada nadzorovanje nad tekom pravnih opravil.

Sklep, do katerega je prišel najviši sodnijski dvor, da je namreč v slovenščini sestavljen odlok iz uradnih ozirov z nuliteto obtežen, izvira torej iz krive in napačne dejanske premise, in se mora kot napačna sodnijska odločba označiti. Ta nadsodnijska določba je tedaj iz dvojnih ozirov napačna:

1. ker določuje v administrativnem oziru o teku pravnih opravil, torej ne v zakonito determiniranem delokrogu najvišjega sodnijskega dvora; in

2. ker se opira na premiso, o katerej se lahko dokaže, da je dejansveno napačna.

Pomoč proti stanju, ki ga je prouzročila ta določba, bi po zakonitem potu le po plenarni odločbi visokega c. kr. sodnijskega dvora mogoča bila, katera je po § 16 lit. f. patenta od dne 7. avgusta 1850 l., št. 325 drž. zak., dovoljena.

Vsled §. 12. o. d. z. je tej odločbi najvišjega sodišča vsak daljni pomen odvzet, tako da ne more imeti nikakega zakonitega vpliva na druge v slovenščini vršče se obravnave in v slovenščini izdane odloke.

Ker pa ta odločba označuje rabo slovenskega deželnega jezika formaliter kot nuliteto in jo je eksclenca pl. Waser celo pred izročanjem intimata udeležnim strankam litografirano razdelil mej sodnije nadsodnijskega okrožja graškega, bati se je vendar, da bode imelo to moralen vpliv na sodnike v slovenskih pokrajinah, da bode v enakem slučaju daljna pritožba ostala brezuspešna. — S tem pa je slovenščina, katero govori 95% prebivalstva v Kranjske kot materini jezik iz

sodnij izgnana, in doleti jo osoda, katera je, kakor kaže zgodovina, zadela le malo jezikov.

Kaj je na tem sramotilnega in neopravičenega je jasno, o tem še dalje besedovati je nepotrebno. V tej odločbi izrečeni princip nij niti praktičen veliko menj pa se pospešuje pravosodje.

Ogromna večina onih, ki iščejo pravnega varstva, spada v Kranjske k slovenskemu narodu in ne govori drugega jezika kakor slovenskega. To nij aksiom, tudi ne trditev, to je faktum!

Glavna terjatev pri uravnavanju pravosodja je, da se sodnik in stranke razumejo, bodi si v pismenem ali ustmenem obravnavanju, bodi si posredno ali neposredno.

Občevanje sodnika s strankami v jeziku zadnjim nerazumljivem je za vestnega in iskrenega sodnika zapreka, za stranke škoda in zamuda. V obeh ozirih vpliva tako stanje na pravosodje škodljivo in vzbuja nezaupanje proti sodniku, podkopuje torej njegovo avtoriteto in s tem tudi vero na vspešno dosego prava. To je tudi uže pripoznano, in sicer v krajih kjer tudi velja občni sodnijski red.

Italijan v Primorji občuje pismeno s sodnikom le italijansko, Čeh v Češke in Moravskeje češko!

To ne ugaja samo naravnemu, kakor tudi vsakemu narodu ustavno zagotovljenemu pravu, marveč je tudi eminentno praktično.

Kako da se to ne jemlje v poštev pri slovenskem narodu in čemu da se to ravno slovenskemu narodu odreka — to vprašanje bi se dalo rešiti — ali na političnem poti. Tukaj naj torej ostane nerešeno!

Listek.

Reforme carja Aleksandra II.

(Angleški spisala O. Kirějeva Novikova.)

(Dalje.)

Zloglasna „knuta“ je bila odpravljena uže pred 18 leti. Prozvolen način mučenja se je odpravil in z ujetniki se je začelo lepše ravnati. Druge reforme ujetniških razmer se še pripravljajo: samo denarja nam še primanjkuje. Nekoliko novih uječ bo se postavilo v Moskvi, Smolensku, Voroneži, Hersonu in Omsku. Našo novo uječo v Petrogradu je ogledaval nek anglešk popotnik in je djal, „ka se more primerjati z drugimi v omikanejših državah.“ Naše naselbine kaznovancev v Sibiriji niso tako strašne, kakor se opisujejo in po Landelovem priznanji se imajo kaznovanci tam ugodneje kakor kjerkoli drugod.

V poprejšnjih časih se nij smel nihče izseliti brez policijskega dovoljenja in brez plateža

500 rubljev; sedaj dobi vsakdo popotni list za malo grošev. Samo eden zadržek je omeniti: dolžnikom se ne dajo popotni listi, da ne morejo vhajati svojim dolžnostim. Omožena ženska mora imeti dovoljenje od svojega moža. Če pa pomislite, ka mnogo Rusinj potuje po tujih deželah, se mora iz tega sklepati, ka jim može tega ne zabranjujejo. Nikoli še nijsem slišala o kakem uporu, dasi so ruski može enako dobri kakor drugi. To je uže taka navada, kakor vi na Angleškem radi dovoljate, ka idejo vaši mladi sini v — Indijo, Afriko in Ameriko. Ruska deca rase in dorase doma.

V tem članku se nijsem dotikala vnanjih zadev: samo to omenim, ka se je vstavilo prodavanje z robovi v tartarskih kanatih, da so se robovi v Kivi in Bokhari osvobodili in da se je postava in red uvela v centralnej Aziji.

Kdor hoče videti drastične zemeljske spremembe proti grajščakom poljskim, ta prouči ukaz od 2. marca 1864, ki je kmetom dal svobodo in zlomil moč poljskih grajščakov

čez več kakor 100.000 kmetov, čijih večji del je bil ortodoksnega veroizpovedanje.

Če je Poljska za nas Irska, potem pa je Finsko nam Skotlandija, mirna zadovoljna, srečna, delavna in cvetoča. Finska se tudi udeležuje naših reform. Do leta 1864 so samo plemenitaši imeli pravico posestva si pribavljati; zdaj sme to storiti vsak Finčan. Leta 1869 otvoril je car finski zbor z besedami, ki bodo morda ugajale angleškim ušesom, dasi jih je govoril samodržec: „Priznavam nedotakljiva načela ustavne monarhije, ukoreninjene v značajih. Vi kot zastopniki „velike finske vojvodine“ morate po svojih dostojanstvenih zmernih in premišljenih uredbah dokazati, da naprave svobodomiselne v oblasti modrega in v soglasji s svojim vladarjem delajočega naroda ob enem z ozirom na razvitek občnega blaga ne škodujejo nego utrjujejo in pospešujejo red in blagostanje.“

Dozdeva se na primer na Poljskem in Irskem in v omenjenej meri tudi na Ruskem,

Vprašanje, v katerem jeziku se mora in more obravnavati in pravo izrehati, gotovo nij pravno vprašanje. In ker je najvišji sodnijski dvor vendar o tem odločil — prouzročil je s tem, da splošno nasledke tega postopanja označimo, v slovenskih pokrajinah nepopisljivo razburjenje; dosegel je torej ravno nasprotno, kar je v razlogih kot motiv odločbi navajal.

Sodnijskih v slovenščini pisanih listin je brezštevilna množica. Ali so te sedaj vse nične in neveljavne?

Pozitivna tla privatnega prava so slovenskemu prebivalstvu na jedenkrat pod nogami, odvzeta, vse slovenske listine plavajo v zraku in ne vé se, kaj je pravo, ker se postava ne spoštuje (§ 19. drž. tem. zak.) ali pa se s strankarskega stališča interpretira! Tak položaj se ne more dalje prenašati.

Iz teh zmešnjav moremo pot do rešitve pred enakimi slučajmi le v izvrševalni postavi k §. 19. tem. drž. zak. dobiti.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. aprila.

Gospodska zbornica je včeraj zavrgla Lienbacherjev šolski predlog s 74 zoper 72 glasov. Prvi je govoril v včerajšnji seji naučni minister baron Conrad a zvilal se tako, da se ne ve, ali je govoril za Lienbacherjev predlog ali zoper in prav je imel Unger, ki je dejal, da se še celo ne ve, je li minister, záse govoril. Schmerling je tedaj vendar domovino rešil! ne z veliko večino glasov, a tudi dva glasu včasih zadostujeta. Debate sta se udeležila tudi Thun in Helfert. Zbornica je potem sprejela zakon o davku na kvarte in vladno predlogo o pokritji državnega primanjkljaja. —

Na Dunaj je prišel z izrednim naročilom grof Peter **Suvalov**, katerega je bila ruska vlada odposlala. Ugiba se, da se plete zopet zveza treh cesarjev.

Vnanje države.

V **Peterburgu** se je pričela 7. t. m. pravda zoper morilce carja Aleksandra II.

Srbski knez Milan je 7. t. m. odobril železniško pogodbo z Bontouxom.

Iz **Aten** se javlja 8. t. m.; Poslaniki velevlástij so šli sinoči ob petih k ministerskemu predsedniku Komunduros in tam je nemški poslanik Radowitz prečital identično noto velevlástij, ki sili Grčijo, da sprejme predlog, ki so ga stavile velevlásti. Ta nota pravi, da bodo vlasti skrbele, da se izvrši njih predlog, ako ga sprejme Grčija, ako ga pa ne sprejme, potem bodo vlasti prepustile Grčijo samej sebi. Komunduros je odgovoril, da

vsled uspehov nihilističnih zarot, da svobodomiselné uprave na videz ne vodijo do reda in blagostanja. Pa ta prikazen je samo začasna in zgine; to prihaja od nepopolne rabe omenjenih načel, ne od načel samih.

Rusi so ponosni na svojega carja in sicer po vsej pravici, ne samo zaradi reform doma, s katerimi se je ovenčal z večno slavo, nego tudi kako je ravnal z inozemstvom; to se je zgodilo dvakrat, prvokrat za časa poljske vstaje in drugikrat v zadnji rusko-turški vojski.

Poljska vstaja sama zaradi sebe nij bila tako važna; osamljena bi se bila lahko potlačila. Pa njej na škodo so se zapadnje države umešavale, dasi samo platonično.

Gotovo bi se Gladstone ne zanimal tako močno za irsko bedo, ko bi vse evropske vlade, od Nemčije započenši do Rumunije radi irskih homatij diplomatske korake delale. To nepoznano umešavanje je vse Ruse zedinilo proti inozemstvu in je našemu carju naklonilo izreden entuzijazem, ker je tako do-

hoče predlog skrbno premisliti in kmalu ter definitivno glede njega odgovoriti.

V **angleškej** spodnji zbornici je Gladstone pojasnjeval svoj načrt zemljiškega zakona za Irsko. Ta zakon določuje, da se ima osnoviti tribunal, ki bode sestavil kmetško komisijo in določeval najemnino, ako to zahteva najemnik; najemnina velja potem za 15 let in mej tem časom bi se najemnikov ne moglo odstavljati, ako so se po postavah ravnali. Najemnik dobi pravico svobodne prodaje ter se indirektno prizna pravica najemnikova do tega, kar ima v najemu. Država bode najemnikom posojevala novcev. Gladstone je dejal, da rpa, da se bode Angleškej posrečilo s pravičnostjo zadovoljiti Irce. Ta zakon je bil 8. t. m. v prvem pranju sprejet.

Tunisko vprašanje bode vrglo italijanskega ministerskega predsednika Cairolia s stola, nezaupnico je od laške zbornice uže dobil. Raste pa tudi mrznja mej Italijo in Francijo zaradi Tunisa. Francija bode gotovo storila odločen korak naprej v tuniskej zadevi, posebno ker kakej akciji Francoske na tej strani evropske vlasti niso sovražne. Italija se bode sicer kisló držala, a pomagati si ne bode mogla, ker se močna Francija na vsak način hoče iznebiti v Algirskej nevarne italijanske agitacije.

Dopisi.

Iz Ptuj 5. aprila. [Izv. dop.] (Osnova ptujske okrajne hranilnice in posojilnice sklenena.) Kar so okrajni zastopi oživljeni, nij bilo pri nas burnejše, pa tudi ne važnejše sednice, nego četrti den meseca aprila letos. Gospodje zastopniki nemškutarske in slovenske stranke prišli so v polnem broju, jedini g. gimnazijski ravnatelj Fihna v protinu se vijajoči dal se je izpričati, a namesto novozvoljenca iz skupine velikega posestva g. Levičnika, c. k. okrajnega sodnika, prejel je od početka sednice prvomestnik pismo, po katerem L. odlaže mandat. Jako žal nam je, ka so nepovoljne okoliščine primorale tolikega sposobnjaka odreči se okrajnemu zastopstvu. Dr. Breznig, sedanji župan ptujski, vozil se je sam k Waserju v Gradec ovajat našega vrlega Levičnika zbog izvolitve v okrajni zastop, vsled česar nastopila je pri okrajnem sodništvu preiskava za popečiteljstva Taaffe-Pražakovega. Selski volilci iz skupine velikega posesta bili so izpitavani od strani preiskovalca, je-li nij pri njih bil g. L., je-li nij kakega govora govoril, je-li jih nij prigovarjal za glasove, in poslednjič je pa primoran bil v zapisnik staviti obvezo, ka se odpove zastopstvu. Ustavna Avstrija! s takim laktom ti meriš svojim državljanom in sicer naobraženim pravice? V

stojno tujo impertinenco odbijal; v tem je verno tolmačil naroden čut, in naša narodna čast je bila izročena večjim rokam. To usiljevanje tujih držav nas je najprvo iznenadilo, potem ujezilo in na zadnje razveselilo: neizrečeno smešno je bilo. Vsak evropski kabinet, da celo portugalski, je mislil, da nas sme podučevati, kako imamo ravnati na svojem domu!

Spominam se še, da je portugalski minister de Moira — ináče prav ljubezniv človek, došel h knezu Gorčakovu z depešo svoje vlado zadevah poljskih. Gospa de Moira, rojena Rusinja, jako bistroumna in gostoljubna žena, je sprejemala vsak teden. Državni kancelar vzame pismo, ga vtakne v žep in reče smehljaje: „Lepo; jaz bom gospo de Moira obiskal, da bomo v tej zadevi nekaj pokramljali.“ S temi besedami se je poslovil od ministra. Upamo, da je bil portugalski minister zadovoljen, kako je kancelar sprejel njegove diplomatske ugovore;

(Konec prihodnjič.)

Rogateci, Slovenjej Bistrici, pri sv. Lenartu in v Ormoži so gospodje okrajni sodniki tudi okrajni zastopniki, a v Ptuj se to ne dozvolja? o vi opotočni prestolni govori!

Ko je došla vrsta na predlog: naj se ustanovi okrajna hranilnica in posojilnica, vstane g. dr. Gregorič kot poročevalec, da razvije potrebnost tega peneznega zavoda za okrajane vse ptujske okolice in priporoči odborov sklep za sprejetje v skupščini; potem se je počel razgovor o tem predmetu. Za nasprotne govornike oglasili so se gg. dr. Breznig, Pisk, dr. Štrafella in Eckl; za osnovo hranilnice prof. Žitek. Prvo naznanjeni govornik dr. Breznig je glava in zagovornik ptujske mestne hranilnice, kar mu pa na leto vrže 3—6000 gld., torej se nekako izpričuje, ka je mnogo nespretnosti povedal, katere niso dokazala proti potrebnosti okrajne novčarnice; vsaj drznol se je zagroziti, ka visoko c. k. ministerstvo ne bode v to dalo dovolje, ako pram bi moral znati, ka o tej stvari biva zakon, kateri izvršen ne dela nikakšnih ovir. Opazke o natečajnosti, ščedljivosti, dobičkarstvu razplavale so po zraku, a predlog, glasovati po imenih, bil nam je dovoljen, da si je nekoliko pretilni pristavek bil nepotreben in menje dostojen. G. Pisk kot duša ptujske posojilnice je dolgo otrobe vezal o jamstvu (sigurnosti) in verivu, kakor da okraj broječi 48.000 ljudi in doslej plačevavši 164.000 gld. državne dače, a sedaj mu je odmerjeno 203.000 gld., ne bi bil dovoljni porok in veritelj; sicer pa vsled dotičnega zakona treba je samo listine na deset tisoč goldinarjev. Ta dva ptujska odinod prišleca, nedomačina, zagovarjala sta mazilo svojih lakotnih žepov in nemotljiv razcvet unosnih rejenčet. Odvetnik dr. Štrafella, stara kača, skrajne strasti mnogoletni nemškutar, želarski sin od sv. Marka niže Ptuj, torej po rodu bizek, blaznil je o drugih kanih, da se namreč nabrane glavnice preneso v druge roke, o sovražništvu, kar bi za dolžnike neugodne nasledke imelo, — odpoved istinskega od strani mestne hranilnice. Da se temu slučaju želo izpuli, prva briga je okrajne hranilnice, da izplati, oziroma prenese take dolgove. Sumničenje in neblagost vreli ste iz teh obrabljenih in starih Slovence redno grdečih ust, ali sedaj brez vspeha. Pred mnogo leti iz Avstrijskega v Ptuj pricadravši, onda golih rok, a sedaj precej močen štacunar g. Eckl metal je nekaj o svojem večletnem ravnateljstvu hranilničnem brez soli in začimbe in proti koncu svoje naloge postal je v lici podoban kuhanemu raku. Razumemo, ka so prijetni novčiči slovenskega kmetovalca, a ločitev boli. Ptuj se ne zmaga, ne živi in ne bogati sam iz sebe, nego iz okolice, a itak se ustavlja vsemu, kar bi koristilo okrajanom; nehvaležnost je plača sveta. G. prof. Žitek spotrl in spotrgal je zobce navedenim nasprotnim četirnim kolesom z dejanskimi dokazi, zlasti pa z neovrziljivimi številkami; tudi je navajal, ka so prej meščanje v bližnji zvezi s hranilnico mestno jemali na menjice . . . za redne obresti peneze, da so je potlej posojevali kmetom okoličanom po dva, tri odstotke na mesec, in potem še za dobroto prejemale kak polovnjak vina; ako pa je kdo drug se oglašil za pomoč na kratek čas, navadno bil je odgovor, hranilnica sedaj nema gotovine, — to je ona toliko hvaljena ščedljivost, ali način, kako ptujska mestna hranilnica uči ščediti okoličane.

Dr. Breznig, iz Kranjskega prikresavši v črni Ptuj, naglašal je še enkrat v slovenščini brezslavnej, da bi hude in bridke nasledke

imelo za dolžnike v mestno hranilnico, v službi, da se jim glavnice odpovedó; na kar je mladi in junaški župnik g. Vodušek stvar zastopnikom kmetom do jedra pojasnil, in da nij pogibeli za dotičnike, vsaj jim pod pazduhe mahoma segne okrajni zavod novčni, če bi se od tam kako nasilstvo utegnilo pripetiti. — B. Raič opozoruje slavno skupščino na to, da nasprotujejo v govorih osnovi okrajne hranilnice sami ptujski meščanje in njim na čelu glava mestne hranilnice pa posojilnice, razumevajo iz lastne koristnosti, sicer se pa nij mnogo čuditi tej prikazni, da mesto ne privoščiti okraju dobrotornega zavoda, vsaj ima vse drugače še probitke, nego li kmetovalec; mesto nam kmetom hoče drago prodajati robce, hlače in druge prnje, a od nas išče za tonjo ceno vino in druge pridelke kupovati... Mi bomo se lahko natekali s postoječima zavodoma, ker denes je penezni senjem mnogo ležejši kup, nego li pred več leti, in novci nam se ponujajo pod jako prijaznimi pogodbami. Zastopniki od vsega okraja voljeni niso zato, da 25%, to je po priliki 33 tisočnjakov potroškov delajo okraju, a malo ali nikakšnega haska, nego okrajni zastopniki morajo se smatrati kot pravi očevje vsega okraja, jim mora na sri biti blagost in sreča vseh okoličanov, torej vsi imajo dolžnost na prospeh okolici delati, dakle tudi za ta zavod glasovati, bodi si raznih političnih in narodnih nazorov; iskreno priporoča sprejetje odborovega predloga. G. d. Gregorič v končnej besedi pobril je zaporedoma vse od nasprotnikov navajane, pa otle trditve. Potem je nastopilo poimensko glasovanje o predlogu dr. Breznika, da se zavrže odborov predlog; ostal je v menjšini s četrimi glasovi, za Breznikov predlog glasovalo je 17, a proti 21 zastopnikov; drugi predlog g. Piska, da se za ustvaritev te naprave izvoli posebne odbor, propal je povse; za tretji, odborov predlog, glasovalo je 21 zastopnikov, 15 proti, dva sta uže odnesla pete. Za hranilnico glasovali so gospodje: Jurca, Aleksič, Trstenjak, Kocuvan, Sovič, Koser, Drevenšak, Vodušek, Merkuš, Gregorec, Mikl, Štumbergar, Domitar, Žunkovič, Kosišče, Jurič, Žitek, Gregorič, Raič, Ploj, Rajšp.

Proti gospodje: Strafella, Eckl, Pisk, Breznik, Muršec, Švab, Ferš, Kazimir, Fürst starši, Fürst mlajši, Wegšajder, Widmer, Bračko, Šoštarich, Kaiser; Vojsk in Gašpar sta jo pobrisala pred glasovanjem tretjega predloga. — Iz tega ptujski okraj lahko razvidi svoje prijatelje in nasprotnike, naj si jih zapomni in zapiše. Šoštarich, trgovec pri sv. Vidu niže Ptuja, obvezal se je pismeno s svojim poštenjem in podpisom svojega imena vselej glasovati z narodno stranko, v odboru je bil se zastavil s svojim glasom za okrajno hranilnico, a v skupščini je proti glasoval, torej obinolo ulogo rjavega Judeža Iškarijota. Sramota. Vojsk je še pred sednico na ves glas dejal: posojilnica Piskova je predraga, dolžniku dojdó obresti z vsemi stroški na 30% in še više, a glasoval je itak, najbrž iz neke svete bojazni, proti okrajnej hranilnici; zastop mu je dajal dosti zaslužka, tako svet plačuje. Žganičar Kaiser dal je nekemu roko, rekši, da mahoma vloži pet tisočnjakov v novo hranilnico, in še pred početkom seje se je dičil z istim obetom, a pri glasovanju nam je hrbet obrnil. Ta z neko narejano zganično tekočino z bogatevši se možak rodod je z Goriškega, nesel se je čisto kot iskreni narodnjak, a v odločilnem hipu je skisnol kakor lagodno in medlo vino pod polovnikom. Tako

občinstvo razvideva, da so bile od naše strani tri kukavice izdajice: žganičar Kaiser, kramar Šoštarich in krčmar Vojsk Vilovljačan, kar si naj Slovenci za ušesnice začrgotajo: kdor nij z nami, mi nijmo z njim; takih bitij se je treba ogibati, kakor hudič križa. — Slava našim slovenskim okrajnim zastopnikom, kateri uže imajo toliko disciplino, da so kakor pečina stalni ostali kljub ostrim navalom nemškutarske stranke; na tanko značajne može in gospode smo Slovence ponosni, tako nadalje junaški in brez straha na častno borišče, vsaj delamo za velike svoje in narodne svetinje. Pomozi si sam, pomore ti Bog.

Domače stvari.

— (Slovensko predstavljalo) se bode vtorek v tukajšnjem deželnem gledališči. Gospod Nedelko, komikar in član tukajšnjega nemškega gledališča, ki je bil dalje časa tudi v Belgradu in Zagrebu, priredi to slovensko predstavo. Igrali se bosta dve šalorigri: „Gluh mora biti“ in „Dva gospoda in jeden sluga“. Tretja kratka igra je nemška.

— („Urgermansk“ trg.) Tržič na Gorenjskem ima 1797 prebivalcev; od teh je Slovencev 1681, a Nemcev 100, kar se razvida iz „umgangssprache“ pri ljudskem štenji leta 1880 zadnjega dne decembra.

— (Ljutomerski okrajni glavni plem. Premarstein) se je dne 5. aprila preselil v Ptuj.

— (Mnogim učiteljem) priznal je štajerski deželni šolski svet službenske doklade, a te dobrote takrat niti eden nij deležen postal iz spodnje Štajerske.

— (Štajerske gruntne odveznice) imajo 30. aprila t. l. svoje 21. izžrebanje.

— (Spremembe v lavantinskejškofiji.) Prestavljena sta gg. kaplana: J. Bohanec k Mariji Snežnej in M. Šmid k sv. Urbanu v Slovenskih goricah. — Umrl je dne 5. t. m. g. Gregor Pivc, župnik pri sv. Mihelu pri Mozirji, star 66 let.

— (Ubila) sta viničarska sina Anton in Lovrenc Klobasa iz Cogotincev v št. Lenartskem okraju viničarskega sina Janeza Lupša. Tepla sta ga na poti iz cerkve domov, dokler nij duše izdihnil.

— (V Ojstrem pri Celji) so šli trije delavci v premogovo jamo in omedleli zaradi dušljivega plina. Dva so smrti še oteli, tretjemu je prepozno došla pomoč. Delovec Jožef Volker se nij več probudil.

— (Železniški čuvaji) in nadzorniki so se v Ponikvi svadili in vsled tega je čuvaj Vaupotič delovca Štora v temnej noči z revolverjem napal, a k sreči ga nij zadel, nadzornika pa nij dobil. Vaupotiča so zaprli.

— (V Bunčanih pri Ljutomeru) so pogoreli 28. marca županu konjski in kravji hlevi, drugo so obranili zlasti vrli Veržejci. Križevci pa, ki imajo brizgalnico, nijso hoteli priti na pomoč.

— (U bog dohtar.) G. dr. D. v Mariboru je kupil pred nekaterimi leti v slov. goricah kmetijo in prevzel zraven dače tudi druge dolžnosti. Na župnijah pa imajo mežnarji navadno povsod zrnsko zbirco, ker od zraka še zdaj nijso vajeni živeti, kakor menda ta ubogi g. dohtar gotovo misli. Ko se je ta veleučeni gospod dohtar, ki je nekaj časa na Dunaji pomagal postaviti delati, opomnil na mežnarsko zbirco, je prav pohlevno odgovoril: „kadar bodem na kmetiji stanoval, bodem tudi mežnarsko zbirco dajal!“ Mora se mu uže hudo goditi, ker mu nij mogoče istih 20 zrníc pše-

nice dati. Na deželi je uže star pregovor, kateri cerkvenih služabnikov ne more več plačati, v njegovej hiši vetrovi z dvermi lopajo in pride kmalu na boben. Ne želimo njemu tega, vendar, kar še nij, to utegne priti! „Sl. G.“

— (Mariborska turška „Stadt-Filialpost.“) Dne 28. m. m. pride v Konjice pismo, ki je bilo 17. sušča v Mariboru pošti izročeno. Napis je bil slovensk z napotkom do adresata: „v Konjicah.“ Poštni odpravnik ali ekspeditor prečrta besedo „Konjice“ in zapiše na strani: „Bosnien!“ — Pismo gre torej — v Bosno ter dobi pečatov z Broda in bosenskih Konjic; vojaški poštni odpravnik konjiški v turške Bosni je pa vendar svojega posla toľko več, da napiše od zunaj: „retour Marburg“. V Mariboru pride — čez 10 dni! — pismo pravemu pišljalcu v roke, ki ga potem z novim zavitkom in podčrtanim pristavkom: „Konjice — Gonobitz“ trpinčanja nemškutarskih krempljev zavaruje in adresatu pošlje. C. kr. uradnik v Mariboru, ki dobiva plače iz davkov slovenskih dlan in žuljev, ki ga je menda slovenska mati povila in dojila, ne pozna „Konjic“, ki so 3 pošte od Maribora, ko bi ga bil vsak poštni hlapec lahko podučil, kje da so „Konjice“.

Razne vesti.

* (Odsek za zidanje nove parlamentne palače) je imel dne 3. t. m. svojo sejo, katerej je predsedoval grof Taaffe. Odločenih je v ta namen sedem milijonov goldinarjev, vendar bode ta vsota premajhna ter se bode najbrž še poltretji milijon več porabil. Sklenilo se je pa povsod pri ornamentih upotrebljati pravi marmor, ne ponarejenega. Do jeseni leta 1882 je stavbeni svetnik Hansen obljubil, da bode poslopje dodelano.

* (Iz Kaniže na Ogerskem) se je gospa Manahberg (židovka) preselila v Pariz, ondi dala svoje življenje zavarovati za 170.000 frankov. Potem je se dala kot mrtvo proglasiti in v Kaniži pokopati, kamor je po železnici došla pozlačena truga iz Pariza. Pogreb je bil sijajen. Še spomenik so jej postavili. Toda reč se je izvedla in sedaj sedi zvita baba pod kjučem.

Tužci.

8. aprila:

Pri Slovci: Vistari iz Ptuja. — Lavinger iz Kaniže. — Waratschek iz Schönlinde. — Hirschfeld iz Berlina. — Reiner, Pick, Libes z Dunaja. — Grile iz Trsta. — Kumer iz Kranja. — Pufič iz Zabnice.

Pri Malici: Polak iz Novega mesta. — Troll, Nittel, Pfabel, Glas, Orešnik z Dunaja. — Prohaska iz Gradca. — Herringer iz Pariza. — Hinterhuber iz Celovca. — Steinharter iz Monakovega. — Palcer iz Trsta.

Dunajska borza 9. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld.	50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	25
Zlata renta	93	80
1860 drž. posojilo	132	75
Akcije narodne banke	816	—
Kreditne akcije	293	40
London	117	90
Srebro	—	—
Napol.	9	31
C. kr. cekini	5	54
Državne mazke	57	55

Tržne cene

v Ljubljani 9. aprila t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr. — rež 6 gld. 18 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gld. 53 kr.; — prosó 5 gld. 01 kr.; — koruza 5 gld. 53 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 20 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram 1 gld. 12 kr.; mast — gld. 76 kr.; — špoh frišen — gld. 66 kr.; špoh povejen — gld. 70 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso 54 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Bergmanovo

mjilo zoper pege,

s katerim se pege popolnem odpravijo; 1 kos 45 kr. Prodaja Jos. Svoboda, lekarnar v Ljubljani, na Prešernovem trgu. (166—3)

Razglas.

Leta 1881 stopijo naslednji gospodje mestni svetovalci iz mestnega zbora, in sicer:

iz III. vol. razreda:

dr. Karel Bleiweis,
Franc Goršič,
Franc Peterca,
Vaso Petričič,
Franc Potočnik;

iz II. vol. razreda:

Anton vit. Gariboldi,
Raimund Pirker,
Franc Ziegler;

iz I. vol. razreda:

Franc Doberlet, | dr. Anton Pfefferer.

Razen teh se ima v II. volilnem razredu namesto leta 1880 voljenega gospoda mestnega odbornika **dr. Friderika viteza Kaltenegger-ja**, kateri se je mestnemu odborništvu odpovedal, domestovalna volitev vršiti.

Nasproti pa ostanejo še naslednji gospodje svetovalci v mestnem zboru, in sicer:

Leopold Bürger,
Karel Deschmann,
dr. Josip Drč,
Aleksander Dreo,
Franc vit. Gariboldi,
Janez Nep. Horak,
Josip Jurčič,
Dr. F. Keesbacher,
Anton Laschan,
Peter Lassnik,

Karel Leskovic,
Josip Luckmann,
Josip Regali,
dr. Josip Suppan,
dr. F. Suppantisch,
dr. Adolf Schaffer,
dr. Robert pl. Schrey,
dr. Valentin Zarnik,
R. Zhuber pl. Okrog.

Dopolnitvene volitve se bodo vsled sklepa mestnega zbora od 24. t. m. naslednje dneve vršile:

III. volilni razred voli 25. aprila 1881 dopoldne od 8. do 12. ure. Če bo ožja volitev potrebna, se bo ta isti dan popoldne od 3. do 6. ure vršila.

II. volilni razred voli 26. aprila 1881 dopoldne od 8. do 12. ure in v ožji volitvi popoldne od 3. do 6. ure.

I. volilni razred voli 27. aprila 1881 dopoldne od 8. do 12. ure in v ožji volitvi popoldne od 3. do 6. ure.

Razpisi volitve in glasovni listki se bodo gospodom volilcem v pravem času dostavili.

To se tem naznani s pristavkom, da smejo izstopivši mestni odborniki zopet voljeni biti in da je kak ugovor zoper veljavnost dovršenih volitev najdalje 8 dni po končani volitvi mestnemu zboru predložiti.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 26. marca 1881.

Župan: Laschan.

Služba okrajnega tajnika

pri okrajnem zastopu na Vranskem se odda z letnim plačilom 300 gld. av. v. in prostim stanovanjem, jednako toliko se po strani zasluži pri tukajšnjem gospodu beležniku. — Prošnje z dokazi popolnega znanja v slovenskem in nemškem jeziku uradovati naj se pošljejo do 20. aprila t. l. okrajnemu odboru na Vranskem.

Okrajni zastop na Vranskem,

dné 2. aprila 1881.

(191—3)

Načelnik: Jos. Musi.

A. Krejči,

v Ljubljani,

kongresni trg, na voglu gledališčne ulice, priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst modernih

klobukov in kap;

prejema tudi

kožuhovino in zimsko obleko

čez poletje v shranjevanje. (133—6)

20 panjev čebel,

vsi z mlado matico od leta 1880, prav močni, z živaljo in dobro zarejo, so na prodaj konec meseca aprila po 20 kr. stari funt na vago, vaga s panjem vred. Kdor želi kaj panjev kupiti, oglasi se naj od 28. aprila do 6. maja v Postojni ali pa v Ljubljani pri

(192—3)

Alojziju Deklevi.

Ponudba.

Tridesetletni samec, močne postave, treh jezikov zmožen, popolnoma praktično izurjen v vseh strokah kmetijstva, želi stopiti v službo pri kakem velikem posestniku kot oskrbnik ali pa najemnik pod vsakimi pogoji. — Kdor želi o tem kaj več poizvedeti, naj se obrne na: W. W. poste restante št. 2222 v Dutovljah pri Sežani. (193—3)

Prav dober

vinski jesih

se dobi liter 24 kr.

(204—1)

na Starem trgu št. 34, v Ljubljani.

Fran Železnikar,

krojač v Ljubljani,

se zahvaljuje svojim p. n. naročnikom za dozdaj mu izkazano obilo zaupanje, ter se priporoča tudi še v prihodnje za izdelovanje oblek po najnovejših pariških journalih. (161—4)

Ludvik Widmayer,

mizar in trgovec s hišno in sobno opravo, v Ljubljani,

na Bregu št. 10, v Gospodskih ulicah št. 10, priporoča svojo bogato

zalogo hišne oprave

in prevzema tudi vsa tapecirarska dela. — Zmirom se tudi dobé popolnem izgotovljene garniture, divani, žimnice za posteljo in žimnice na peresih. — Tudi se priporoča za vsa dela, ki spadajo v mizarstvo stroko, in zagotavlja jih izvršiti najceneje.

Ludvik Widmayer,

(202—1)

mizar.

Vsega zdravilstva

Dr. Franc Zupanc

ordinira vsak dan v svojem stanovanji

v Bethovnovih ulicah šte. 4, I. nadstropje,

(zraven Waldherrjevega instituta).

(94—6)

Čestitemu občinstvu in posebno cenjenim dozdanim naročnikom naznanjam uljudno, da bodem

urarski posel,

katerega je skozi veliko let imel moj ranjki mož

FRANC PETTAUER,

s pomočjo zanesljivega in vrlega pomočnika popolnem nespremenjeno nadaljevala. — Zahvaljujoč se za doslej izkazano zaupanje prav iz srea, prosim, naj se ono mojemu poslu tudi dalje dobrovoljno izkazuje in naj me čestito občinstvo podpira z mnogobrojnimi naročili, katera najboljše izvršiti bodem zmirom skrbela. S spoštovanjem

Ant. Pettauer,

vdova Franca Pettauerja.

(185—2)

Zidanomostska

tovarna za cement

na Zidanem mostu, Spodnje Štajersko,

priporoča svoje uže od nekda na dobrem glasu stoječe izdelke

Roman-cement in Portland-cement,

pripoznano najboljše blago prav v ceno.

Gradivo, katerega se ogenj ne prime:

kvarcat pesek, ilovica, ilovičasta moka, malta od kvarcatega peska in ilovičasta malta. (182—2)

Opeka, katere se ne prime ogenj:

vsake velikosti, o katerej je dokazano, da se je ne prime ogenj.

Solnčnike

za gospode in gospe,

moderne in vrlo elegantne na čudovito veliko izbero;

dežnike

iz vsacega zdaj navadnega blaga,

priporoča prav v ceno

(162—3)

L. MIKUSCH,

v Ljubljani, mestni trg št. 15.

Naročbe z dežele na posamezne reči izvršujejo se s povzetjem točno ter se hitro izvrši vsaka poprava in prevleka.

Prodajalcem so na službo obširni ceniki na zahtevanje zastoj in franko.

Lekarna „pri samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-jeva

na mestnem trgu v Ljubljani,

priporoča p. n. občinstvu sledeče, zmirom sveže (frišne) vsled dolgoletnega izkustva kot izvrstno uplivne priznane specialitete, izkušena domača in homeopatiška zdravila: (71—9)

Planinski želišni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

izborne zoper brumore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 skl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne krogljice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6. škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj.